

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет фізичної культури та спорту
Кафедра теорії та методики фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

 О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ**

Ступінь бакалавр

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта

014.11 Середня освіта (Фізична культура)

освітня програма Фізична культура, спортивно-масова робота та туризм

2019 - 2020 навчальний рік

Розробник: Борецька Наталія Олександрівна, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури, доктор філософії в галузі управління та адміністрування Н.О. (Борецька Н.О)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури.

Протокол від « 27 » серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри О.М. (Литвиненко О. М.)

«27» серпня 2019 р.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	варіативна	
	014.11 Середня освіта (Фізична культура). Освітня програма Фізична культура, спортивно – масова робота та туризм		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачено	Ступінь бакалавра	<i>Рік підготовки:</i>	
		3	
Загальна кількість годин - 90		<i>Семестр</i>	
		5	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		<i>Лекції</i>	
		6	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		24	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60	
Вид контролю			
<i>залік</i>			

Мова викладання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 90 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота(33% ~ 67%);

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	варіативна	
	014.11 Середня освіта (Фізична культура). Освітня програма Фізична культура, спортивно – масова робота та туризм		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачено	Ступінь бакалавра	<i>Рік підготовки:</i>	
Загальна кількість годин - 90		3	
		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		5	
		<i>Лекції</i>	
		4	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		8	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	
		<i>Самостійна робота</i>	
	78		
	Вид контролю		
	<i>залік</i>		

Мова викладання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 90 год.: 12 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота (16% ~ 84%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: узагальнення специфічних теоретико-методичних закономірностей фізичного виховання неповносправних осіб, які розглядаються в структурі спортивно-педагогічних, психолого-педагогічних, соціальних та медико-біологічних дисциплін.

Завдання курсу:

- створити у студентів уявлення про адаптивне фізичне виховання дітей і дорослих та процесу інтеграції дітей-інвалідів в соціум засобами фізичної культури;
- розкрити зміст основних наукових теорій, концепцій, положень, які використовуються в адаптивному фізичному вихованні;
- створити у студентів уявлення про особливості рухової активності та умов нозологій: порушень зору, слуху, інтелекту, ураження спинного мозку, наслідки дитячого церебрального паралічу, тощо;
- ознайомити студентів з методами тестування рухових можливостей при психофізичних порушеннях;
- навчити студентів вибору адекватних засобів та методів фізичного виховання в роботі з дітьми із психофізичними порушеннями та порушеннями зору, слуху, інтелекту, ураженнями спинного мозку, наслідками дитячого церебрального паралічу, тощо.

Передумови для вивчення дисципліни: анатомія людини, фізіологія людини, теорія та методика фізичного виховання дають підстави для вивчення дисципліни адаптивне фізичне виховання. Вивчаючи перераховані дисципліни студенти отримали знання про будову тіла людини, фізіологічні процеси, які відбуваються в організмі людини під час виконання фізичних навантажень, побудову процесу навчання з фізичного виховання, вплив фізичних вправ на організм людини тощо..

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Очікувані результати навчання:

ПРН2. Демонструє знання й уміння застосовувати на практиці основні положення фізіології, біомеханіки, морфології, педагогіки, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп, володіє засобами інтегрального гармонійного (розумового, духовного і фізичного) розвитку людини.

ПРН7. Здійснює пропаганду фізичної культури й спорту, здорового способу життя з використанням сучасних інформаційних технологій; використовує здоров'язберігаючі технології на користь збереження, зміцнення і формування здоров'я

ПРН14. Демонструє знання теоретичних засад використання рухової активності людини під час дозвілля для збереження здоров'я, зокрема, спортивного туризму й орієнтування на місцевості; проводить оцінку рухової активності; складає план кондиційного тренування; розробляє та організовує фізкультурно-оздоровчі заходи для різних груп населення.

ПРН20. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, громадянськість, комунікабельність, толерантність.

ПРН23. Здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибирати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей на уроках фізичної культури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями:*

I. Загальнопредметні:

ЗК4. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність учитися; володіти високою мотивацією до підвищення свого культурного і професійного рівня.

П.Фахові :

ФК1.Здатність формувати в учнів предметні компетентності з педагогіки, фізичного виховання, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у сфері фізичної культури.

ФК5.Здатність до володіння педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і самостійної розробки методики і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ФК9.Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей.

ФК12.Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, громадянськість, комунікабельність.

ФК13.Здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибирати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

ФК16.Здатність здійснювати реабілітаційні заходи з метою відновлення функцій організму, досягнення нормального рівня здоров'я, оптимального фізичного стану та кондиції осіб різного віку (зокрема учнів спеціальних медичних груп) з порушеннями різної нозології.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.

Тема1.Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.

Тема2.Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.

Кредит 2. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання.

Тема3.Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання.

Тема4.Міжнародний спортивний рух інвалідів, як соціальне явище.

Кредит 3.Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях

Тема5.Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.

Тема6.Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.

**4. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання**

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усь го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.						
Тема1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.	15	2	4			9
Тема2. Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.	15	2	4			9
Всього за кредит :	30	4	8			18
Кредит 2. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання						
Тема3. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання.	15		4			11
Тема4. Міжнародний спортивний рух інвалідів, як соціальне явище.	15		4			11
Всього за кредит :	30		8			22
Кредит3. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях						
Тема5. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	15	1	4			10
Тема6. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.	15	1	4			10
Всього за кредит :	30	2	8			20
Разом:	90	6	24			60

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усь го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Кредит1. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.						
Тема1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.	15	1	1			13
Тема2. Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.	15	1	1			13
Всього за кредит :	30	2	2			26
Кредит 2. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання						
Тема3. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання.	15		1			14

Тема4. Міжнародний спортивний рух інвалідів, як соціальне явище.	15		1			14
Всього за кредит :	30		2			28
Кредит3. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях						
Тема5. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	15	1	2			12
Тема6. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.	15	1	2			12
Всього за кредит :	30	2	4			24
Разом:	90	4	8			78

5. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
Кредит1. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.		
1	Тема1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.	2
2	Тема2. Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.	2
Кредит3. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях		
3	Тема5. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	1
4	Тема6. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.	1
	Разом :	6

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		заочна
Кредит1. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.		
1	Тема1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.	1
2	Тема2. Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.	1
Кредит3. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях		
3	Тема5. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	1
4	Тема6. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.	1
	Разом :	4

**6. Теми практичних занять
Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
Кредит1.Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.		
1	Тема1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.	4
2	Тема2. Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.	4
Кредит 2. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання		
3	Тема3. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання.	4
4	Тема4. Міжнародний спортивний рух інвалідів, як соціальне явище.	4
Кредит3. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях		
5.	Тема5. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	4
6.	Тема6. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.	4
Всього :		24

заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		заочна
Кредит1.Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.		
1	Тема1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.	1
2	Тема2. Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.	1
Кредит 2. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання		
3	Тема3. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання.	1
4	Тема4. Міжнародний спортивний рух інвалідів, як соціальне явище.	1
Кредит3. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях		
5.	Тема5. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	2
6.	Тема6. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.	2
Всього :		8

7. Теми лабораторних занять - не передбачено

8. Самостійна робота
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
Кредит1.Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.		
1	Тема1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.	9
2	Тема2. Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.	9
Кредит 2. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання		
3	Тема3. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання.	11
4	Тема4. Міжнародний спортивний рух інвалідів, як соціальне явище.	11
Кредит3. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях		
5	Тема5. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	10
6	Тема6. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.	10
	Разом:	60

заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		заочна
Кредит1.Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання.		
1	Тема1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна.	13
2	Тема2. Основні принципи, засоби та організаційні форми адаптивного фізичного виховання.	13
Кредит 2. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання		
3	Тема3. Історичні аспекти розвитку адаптивного фізичного виховання.	14
4	Тема4. Міжнародний спортивний рух інвалідів, як соціальне явище.	14
Кредит3. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при різних вадах і нозологіях		
5	Тема5. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах слуху та зору.	12
6	Тема6. Теоретико-методичні основи адаптивного фізичного виховання при вадах опорно-рухового апарату та розумових вадах.	12
	Разом:	78

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання - не передбачено

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних завдань, уміння самостійно складати комплекси вправ для людей з різними вадами здоров'я, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно»:

Студент на високому рівні володіє знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях. Студент має системні глибокі знання з адаптивного фізичного виховання, усвідомлено використовує їх на практиці.

Оцінка « дуже добре»:

Знання студента є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Відповідь його логічна, хоч і має неточності. Студент добре знає вади здоров'я, мету та завдання АФВ при вадах, засоби АФВ при різних нозологіях і застосовує її у практичній діяльності.

Оцінка «добре» :

Знання студента є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Відповідь його логічна, хоч і має неточності. Студент знає вади здоров'я, мету та завдання АФВ при вадах, засоби АФВ при різних нозологіях але допускає незначні помилки при застосуванні її у практичній діяльності.

Оцінка «достатньо»:

Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний дати визначення термінів АФВ але допускає помилки із визначенням принципів, методів, засобів АФВ тощо. Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.

Оцінка «мінімально задовільно»:

Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками дати визначення термінології АФВ. Студент з помилками виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.

Оцінка «незадовільно»:

Студент не володіє програмовим матеріалом.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів: використання наукових знань з тематики дисципліни, творчий підхід до виконання самостійної роботи.

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота						КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30	300/100
50	50	48	52	32	38		

11. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12. Методи навчання

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- словесні;
- метод проблемного викладу матеріалу;
- наочні (презентація, ілюстрація);
- індуктивно-дедуктивний;
- метод стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи усного, письмового, тестового контролю та самоконтролю.

13. Рекомендована література

Базова

1. Адаптивное физическое воспитание и спорт / Под ред. Джозефа П. Винника. – К.: Олимпийская литература, 2014. – 608 с.
2. Адаптивне фізичне виховання : навчально-методичний посібник / Н.О.Борецька. – Миколаїв, МНУ ім. В.О.Сухомлинського, 2019. - 216 с..
2. Байкіна Н.Г. Методика викладання фізичної культури та спорту інвалідів: навчальний посібник / Н.Г. Байкіна, Я.В. Крет, Д.О. Силант'єв.– Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 86 с.
3. Болях Є. Командні спортивні ігри у змаганнях сліпих і напівсліпих осіб /Є. Болях // Молода спортивна наука України. – Л., 2014. – Вип. 4- С. 325-32
4. Бріскін Ю. Паралімпійський спорт: навчальний посібник / Ю. Бріскін, А. Передерій, В. Строкатов. – Л.: Арал, 2015. – 141 с.
5. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання різних груп населення. - Том 2 - Київ: Олімпійська література, 2008. - 367с.
6. Тарасова А.К., Кувалдина О.В., Портах В.С. Теорія і методика адаптивного фізичного виховання: учебное пособие / Тарасова А.К., Кувалдина О.В., Портах В.С. - Николаев: КП «Николаевская областная типография», 2015-220с.
6. Чудная Р.В. Адаптивное физическое воспитание. - К.: Наукова думка, 2014. - 358с.
7. Шанина Г. Е. Адаптивная физическая культура как фактор социального здоровья лиц с ограниченными возможностями // Теория и практи. физ. культуры. — 2003. — № 1. — С. 56–57.

Допоміжна

1. Бріскін Ю.А. Спорт інвалідів - Київ: Олімпійська література, 2006. -262с.
2. Бріскін Ю.А., Передерій А.В. Вступ до теорії спорту інвалідів. - Л.: «Апріорі», 2014. - 68с.

3. Бріскін Ю.А. Організаційні основи Паралімпійського спорту. - Львів: «Кобзар», 2014.- 179с.
4. Закон України "Про фізичну культуру і спорт", К.: 1993.- 22с.
5. Косцова М. Психологічні аспекти підготовки спортсменів з вадами опорно-рухового апарату, які займаються плаванням / М. Косцова // Оздоровча і спортивна робота з неповносправними. – Л., 2016. Вип.1 С. 54-56.

Інформаційні ресурси

1. Адаптивне фізичне виховання : навч. посібник / уклад.: Осадченко Т. М., Семенов А.А., Ткаченко В.Т. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. – 210 с. – Режим доступу: http://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/5967/1/AFV_AFV.pdf
2. Деделюк Н.А. Теорія і методика адаптивної фізичної культури : навч.-метод. посібник для студентів / Н. А. Деделюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 68с.–Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/4755/1/adaptyvna%20fizk.pdf>